

## Odešel Stanislav Beneda

Dne 5. června 2010 zemřel v Plzni na následky úrazu spojeného s kontrolou ptačích budek ve věku 78 let západočeský ornitolog a milovník přírody RNDr. Stanislav Beneda. Jeho celoživotní vášní byli ptáci, kterým věnoval dlouhých 60 let. Vášní, která ho nakonec stála i život.

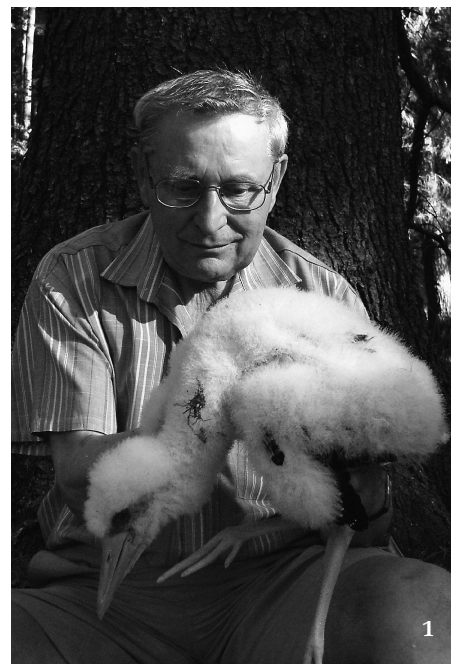
Stanislav Beneda se narodil 8. října 1931 v Koterově u Plzně (dnes součást Plzně) v rodině rolníka; zde také navštěvoval obecnou školu. Díky skautskému oddílu se dostal ke kroužkování ptáků. To ho velmi zaujalo a r. 1950 vstoupil do ornitologické sekce Přírodovědeckého klubu v Plzni. O rok později se stal členem tehdejší Československé ornitologické společnosti a složil v Plzni maturitní zkoušku. Hlásil se na Přírodovědeckou fakultu UK v Praze, ale nebyl přijat. Od r. 1952 studoval na Pedagogické fakultě v Plzni obor přírodopis – chemie – zeměpis. Státní závěrečnou zkoušku složil v r. 1955 a následující rok učil na osmileté střední škole v Údlících u Chomutova. Pak přijal místo asistenta pro zoologii na Vyšší pedagogické škole v Plzni (dříve a nyní opět Pedagogická fakulta), kde působil dva roky. V té době již pilně organizoval ornitologickou činnost na Plzeňsku. Až do r. 1963 učil na různých plzeňských školách. Díky svému přesvědčení nuceně ze školství odešel a v září 1963 se stal pracovníkem Krajské hygienické stanice v Plzni. Od r. 1968 zde začal budovat oddělení lékařské parazitologie, které vedl až do odchodu do důchodu v r. 1991. Jako penzista vyučoval přírodopis na Církevním gymnáziu v Plzni – Slovanech, zde pak nadobro ukončil svou učitelskou kariéru až v r. 2001.

Na Přírodovědecké fakultě UK v Praze studoval biologii dálkově v letech 1958–64,

se specializací na mikrobiologii. V r. 1972 se přihlásil k rigoróznímu řízení a obhájil svou práci Sérologická reakce na toxoplazmózu u žen s patologickým těhotenstvím, titul doktora přírodních věd získal v r. 1974. Řídil oddělení parazitologie, externě přednášel a vedl praktika z lékařské parazitologie na Lékařské fakultě UK v Plzni.

Další jeho zásluhou bylo organizování ornitologické činnosti v západních Čechách. V letech 1953–62 byl jednatelem přírodovědeckého kroužku Osvětové besedy v Plzni. Od r. 1974 se aktivně zapojil do sběru faunistických dat v západních Čechách, který organizovalo Západočeské muzeum v Plzni. Když byla 19. 2. 1977 založena Západočeská pobočka České společnosti ornitologické, Stanislav přijal funkci předsedy, kterou vykonával neuvěřitelných 27 let až do prosince 2004. Bohatá byla i jeho činnost osvětová a propagační, absolvoval desítky přednášek pro veřejnost o životě ptactva a jeho významu v přírodě.

Velkou vášní S. Benedy bylo kroužkování ptáků. Okroužkoval několik tisíc jedinců a získal desítky zpětných hlášení. Jeho nejmilejším druhem byl čáp bílý (*Ciconia ciconia*). Výzkumu a kroužkování čápů se věnoval od r. 1967. Pořídil a vedl evidenci čapích hnízd na území bývalého Západočeského kraje. V r. 1980 vyšla jeho německy psaná práce, která tato hnízda vyjmenovala, od počátku 90. let se pak ve spolupráci s členy Dobrovolného ekologického spolku Ochrana ptactva (DES OP) Plzeň zabýval úpravami čapích hnízd a instalací nových hnízdních podložek. V posledních letech zpracovával historii ornitologie ve svém kraji a výsled-



1 Stanislav Beneda při kroužkování čápů černých (*Ciconia nigra*). Foto z Archivu Dobrovolného ekologického spolku Ochrana ptactva Plzeň

kem byla publikace Dějiny západočeské ornitologie, kterou vydala v r. 2006 Západočeská pobočka ČSO při Západočeském muzeu v Plzni. Ke konci svého života byl zvolen čestným členem České společnosti ornitologické.

Milý Stando, dovol, abych Ti na dálku za všechny poděkoval. Náš dík je o to upřímnější, že vychází z našich srdcí a je plný lásky, kterou jsi celý život rozdával. Lásky, se kterou jsi se, ve svém volném čase, věnoval té úžasné skupině obratlovců, ptákům. Věř, že nám všem budeš chybět. Tyto řádky jsou jen marným pokusem alespoň zčásti postihnout a popsat to dobré, co jsi nejen pro západočeskou ornitologii za více než 50 let své činnosti vykonal. Čest Tvé památce.

## Zajímavá publikace ze Zoo Praha

### Equus 2009

V září 2009 uplynulo 50 let od 1. mezinárodního symposia na záchranu koně Převalského (*Equus ferus przewalskii*) v Praze. K připomenutí tohoto jubilea vydala Zoologická zahrada v Praze sborník odborných prací Equus. Vedle úvodu od E. Küse v něm najdeme jak příspěvky historické, shrnující mezinárodní spolupráci na záchraně programu a reintrodukcii koně Převalského (J. Volf), tak studie různých aspektů biologie tohoto druhu. Taxonomii, fylogenezi a čistokrevnosti se věnoval J. Robovský, zcela nové poznatky z počátku chovu v souvislosti s neustále ožívající diskuzí o čistokrevnosti tzv. A (mnichovské)

linie přináší Waltraut Zimmermann. Další práce jsou např. o agonistickém chování a mortalitě plodů v harémech v mongolské Gobi (T. Hoesli a kol.), srovnání hlasových projevů domácích a divokých koní (A. Karadžos a kol.), populaci koní v černobylské uzavřené zóně, roli her v chování koně Převalského a preferovaných rostlinách v jejich potravě v rezervaci Askania Nova (T. L. Zharkikh a N. I. Yasynetska) nebo o populaci v národním parku Hortobágy (W. Zimmermann a kol.). Publikaci lze na požádání získat v Zoo Praha v dokumentačním oddělení (kus@zoopraha.cz).

**Zoo Praha, 2009, 288 str.**

